

Jeney Gábor

A BOLDOGGÁAVATÁSI ELJÁRÁS PERES JELLEGE

TÉZISFÜZET

Témavezető: Dr. Kuminetz Géza

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Kánonjogi Posztgraduális Intézet

Budapest

2010

Az emberi természet sebzettségének ellenére minden korban lehetséges eljutni az életszentségre. Erről a tényről tanúskodik a II. Vatikáni Zsinat *Lumen Gentium* konstitúciója.¹ A fenti zsinati dokumentum részlete nem csak a mindenki számára elérhető életszentségről tanúskodik, hanem a szent élet pasztorális hatásáról, egészen pontosan vonzásáról. Egyházunk nagyon helyesen mindig is tisztelettel emelte ki szentéletű tagjait, példaként állítva őket a hívő közösség elé. Ennek a tiszteletnek azonban szabályozottnak kell lennie, hiszen ha nem így lenne, az a hit egységét sértené és súlyos zavarokat okozna Egyházunk életében.

A szent meghatározásához a Hittani Kongregáció 1988. június 29-én kiadott *Inde ab ipsis primordiis* című dokumentuma ad segítséget, amely Isten szentjeinek dogmatikai definícióját adta meg.²

Miért van szükség szenttéavatásra? Mi volt ennek a funkciója a régi korokban és mi a mai világban?³ A szenttéavatás eljárásával biztosítja az Egyház, hogy csak azokat tiszteljék szentként, akik valóban hősieen gyakorolták az erényeket, vagy vértanúhalált haltak, s ezáltal méltókká és alkalmasakká váltak arra, hogy a hívek nyilvános tiszteletben részesítsék őket. Krisztus hív meg mindenkit az életszentségre.⁴ A keresztény életszentség isten akaratára válaszul bontakozik ki. Konkrét személyekben ez az akarat sokféleképpen jelentkezhet, de a lényege ugyanaz: Isten világos akarata a történelem egy meghatározott pillanatában.⁵ Isten megajándékoz bennünket a szentek által. Saját életünket, saját értékeinket, saját emberi mivoltunkat látjuk öbennük megemelve, krisztusivá nemesítve. Ők saját, a mienkhez hasonló, öröklött és szerzett jellemvonásaikra rajzolták rá az állhatatosság küzdelmével a megváltó arcvonásait. Öbennük valóban rácsodálkozhatunk, hogy a kegyelemmel együttműködve mire képes az ember. A dicsfényt kiérdemelték ők, akik az emberit létértékben tudták megnövelni, s ezért példaképeink is. A szentek, mindamellert, hogy megszámlálhatatlan sokaságukkal⁶ minden emberi állapotot és helyzetet a krisztusi fénnel ragyognak be, nemcsak „állócsillagok”, hanem dinamikus segítőtársaink is: közbenjárnak értünk. Erről is van hívő tapasztalatunk.⁷ A szentek közbenjárásának tagadása kizárná a mennyországból a felebaráti szeretetet, pedig a szeretet erősebb a halálnál. Isten, aki a szeretetet az ember szívébe oltotta, nem foszthatja meg a földön küszködőket a már üdvözült szentek égi támogatásától: a szeretet a halál után is összefűzi a győzelmes, a küzdő és a szenvedő egyház tagjait.

¹ LG. 50

² P. PAVANELLO, *Piccolo lessico delle cause dei santi*, in *Quaderni di Diritto Ecclesiale* 15 (2002) 93.

³ R. RODRIGO O. A. R., *Manuale delle cause di beatificazione e canonizzazione*, Roma 2004, 11.; P. MOLINARI, *I santi e il loro culto*, Roma 1962.

⁴ Mt 5,48; R. RODRIGO O. A. R., *Manuale delle cause di beatificazione e canonizzazione*, Roma 2004, 11-14.

⁵ J. SOBRINO, *A politikai életszentség*, in *Vigília* 6 (1983) 404

⁶ Jel 7,9-10

⁷ Z. TARJÁNYI, *Mindszent havában*, in *Vigília* 10 (1986) 721.

Isten általában nem mindenhatóságának közvetlen beavatkozásával vezeti országának történetét, hanem teremtésének törvényei, s kiválasztott teremtményei által. Isten működését legtöbb esetben a természet törvényei közvetítik, természetfeletti működésének pedig kiváló eszközei a szentek. A szentek nem csak környezetükre hatottak, nem csak tovább terjesztették Isten országát, nem csak példaképei a keresztény életnek, a keresztény erények gyakorlásának, Krisztus követésének, hanem Krisztusban üdvözülve, hozzánk való szeretetük még megtisztul s nem maradhat közömbös küzdelmeink iránt. Közbenjárnak értünk Istennél, s ezért kérhetjük mi az ő oltalmukat: ebben áll a szentek tisztelete. Amikor azonban az Egyház valamelyik szent ünnepén szentmisét mutat be, nem a szentnek ajánlja fel az áldozatot, hanem Istennek, mivel az áldozat az imádás kifejezése. Ebben az áldozatban az Egyház hálát adva Istennek kéri, hogy akinek emlékét tiszteljük a földön, közbenjárjon értünk a mennyben. A teremtő Istent imádjuk, akinek a kegyelme által lettek szentekké, s szentségük által is Krisztus istenségét bizonyítják.⁸ A szentek kultuszának eszkatologikus aspektusa van, benne a mennyei Egyházra emlékezünk.⁹ A kanonizációkkal az Egyház nem részesül teljesen a szent dicsőségében, de próféciákat kap, csodákban részesül, a misztika útját járja, s teljesen egységbe kerül Krisztusban az Istennel.¹⁰

A szentség ökumenikus dimenzióval is rendelkezik. A II. Vatikáni Zsinat forrását adta a szentek tiszteletének, akik Krisztus misztériumának forrásai, Aki azért jött, hogy mindenki ontológiailag eggyé váljék Vele és embertársaival.¹¹

A teológiai alapvetés után mindenképpen szükséges néhány fogalom tisztázása. A szentség fogalma változhat az eljárás alatt is attól függően, hogy a jelölt mártír volt-e, vagy az erényeket, különösen a szeretetet gyakorolta-e, illetve milyen csodákat tett.¹²

⁸ E. HUSZÁR, *A szentéavatás*, Budapest 1911, 4-5.

⁹ F. D'OSTILIO, *Il culto dei santi beati venerabili servi di Dio*, in *Monitor Ecclesiasticus* 117 (1992) 74.

¹⁰ P. MOLINARI, *Il „santo” alla luce della teologia dogmatica*, in *Miscellanea Amato Pietro Frutaz*, Roma 1978, 286-292.; H. MISZTAL, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura* (Sussidi per lo studio delle cause dei santi 8.), Città del Vaticano 2005, 32.

¹¹ P. MOLINARI, *Il „santo” alla luce della teologia dogmatica*, in *Miscellanea Amato Pietro Frutaz*, Roma 1978, 302-308.; T. GOFFI, *Il santo oggi*, in *Santità cristiana. Dono di Dio e impegno dell'uomo*, a cura di E. Ancilli, Pont. Istituto di Spiritualità del Teresianum, Roma 1980, 233-245.; H. MISZTAL, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura* (Sussidi per lo studio delle cause dei santi 8.), Città del Vaticano 2005, 34.

¹² A. FRUTAZ, *Elementi costitutivi delle cause di canonizzazione. Bibliografia sistematica essenziale*, in *Santità cristiana. Dono di Dio e impegno dell'uomo*, a cura di E. Ancilli, Pont. Istituto di Spiritualità del Teresianum, Roma 1980, 411-427.; H. MISZTAL, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura* (Sussidi per lo studio delle cause dei santi 8.), Città del Vaticano 2005, 35.

A boldoggá- és szenttéavatás fogalmát számtalan lexikon és enciklopédia tárgyalja, például az Enciclopedia Cattolica is.¹³ A boldoggáavatás – beatificatio – az az intézkedés, amellyel a pápa megengedi, hogy Isten valamely szolgájának tiszteletére nyilvános kultuszt folytassanak egy bizonyos helyen, területen, illetve egy meghatározott szerzetescsaládban.¹⁴ A boldoggáavatás rendszeren Isten Szolgájának a kultuszát jelenti, amely egy behatárolt területre – egyházmegyére, helyi egyházra – terjed ki. A szenttéavatást a pápa, vagy az egyetemes zsinat hirdetheti ki, s ekkortól Isten Szolgáját az egész Egyházban tisztelik. A boldoggá- és szenttéavatás két külön kategória.¹⁵ Amikor a nyilvános tisztelet elterjedt valakiről, Isten Szolgájának a szenttéavatási eljárása elkezdődik, s ebben egy állomás a boldoggáavatás.¹⁶ Szenttéavatásnak – kanonizációnak – a pápa olyan végérvényes döntését nevezzük, amellyel kijelenti, hogy Isten valamely szolgája az örök dicsőségbe jutott, és elrendeli, hogy az egész Egyházban nyilvános kultusszal ünnepeljék.¹⁷ Akit boldoggá avattak, az nem viselhetette a szent elnevezést. Képeken fejét nem vehette körül glória, csupán egymástól elváló sugarak, ugyanígy diadém sem ékeskedhetett rajta. Nyilvános kultusza azokra a helyekre és módokra korlátozódott, amelyet a boldoggáavatási határozat megjelölt.¹⁸ A szenteket és boldogokat ma a helyi és az egyetemes kultusz alapján különböztetjük meg.

¹³ F. DELL'ORO, *Beatificazione e canonizzazione. Excursus storico-liturgico*, Roma 1997, 9.; C. SALOTTI-G. LÖW, *Canonizzazione*, in *Enciclopedia Cattolica III*, Città del Vaticano 1950, 605-607.; T. ORTOLAN, *Canonization*, in *Dictionnaire de Théologie catholique*, t. II/2, Paris 1932, 1626-1659.; G. MORONI, *Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica*, vol. III, Venezia 1841, 280-320.; H. BOSCH, *Der Heiligsprechungprozess per viam cultus*, Roma 1938.; E. W. KEMP, *Canonization and Authority in the Western Church*, London, Oxford University Press 1948.; R. KLAUSER, *Zur Entwicklung des Heiligsprechungsverfahrens bis zum 13. Jahrhundert*, in *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte Kanon-Abteilung* 40 (1954) 85-101.; J. SCHLAFKE, *De competentia in causis sanctorum decernendi a primis post Christum natum saeculis usque ad annum 1234*, Roma, Officium libri catholici, 1961.; A. GARCÍA Y GARCÍA, *A propos de la canonisation des Saints au XIIe siècle*, in *Revue de droit canonique* 18 (1968) 3-15.; A. VANCHEZ, *La sainteté en Occident aux derniers siècles du Moyen Age d'après le procès de canonisation et les documents hagiographiques* (=Bibliothèque des Écoles Françaises d'Athènes et de Rome, 241), Rome, École Française de Rome 1981.; T. CITRINI, *Memoria riconoscimento e canonizzazione dei santi*, in *La Scuola Cattolica* 109 (1981) 325-362.; G. LÖW, *Beatificazione*, in *Enciclopedia Cattolica II*, Città del Vaticano 1949, 1090-1100.; T. ORTOLAN, *Béatification*, in *Dictionnaire de Théologie catholique*, t. II/1, Paris 1932, 493-497.; G. MORONI, *Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica*, vol. IV, Venezia 1840, 265-271.

¹⁴ P. ERDŐ, *A szenttéavatási eljárás a XIII. században*, in *Kánonjog* 10 (2008) 10.

¹⁵ F. D'OSTILIO, *Il culto dei santi beati venerabili servi di Dio*, in *Monitor Ecclesiasticus* 117 (1992) 79.; BENEDETTO XIV., *op. cit. lib. I.* 39-42.

¹⁶ F. VERAJA, *Le Beatificazione. Storia, problemi, prospettive* (Sussidi per lo studio delle Cause dei Santi 2), Roma 1983, 99-111.

¹⁷ P. ERDŐ, *A szenttéavatási eljárás a XIII. században*, in *Kánonjog* 10 (2008) 10.

¹⁸ IBID., 11.; F. X. WERNZ, *Ius decretalium III/II.*, Romae 1905, 360.

A boldogokat a helyi egyházban, a szenteket pedig az egyetemes egyházban tiszteljük, utóbbiak emléknapjai az egyetemes egyház kalendáriumába is bekerültek.¹⁹ Az a kérdés, hogy kit nyilvánítanak szentté, kizárólag a Szentszék inspirációjára dől el, nem emberi okoskodással.²⁰ II. János Pál (1978-2005) pápa többször is hangsúlyozta a szenttéavatások pasztorális jelentőségét.²¹ A szentek kultusza mindig jelen volt a liturgia történetében, Isten szentjeinek tisztelete a vallásos nép érzéseit fejezte ki.²²

A szentek életének kutatásával a teológia, különösen egy speciális ága, az aszketika foglalkozik. Ez azért van így, mert a szentek életében gyakran megjelenik a bűnbánat és az aszkézis.²³

A boldoggáavatás, mint láttuk jelenleg egy pápai intézkedés. Ehhez az intézkedéshez azonban hosszú út vezet: egy meghatározott eljárásban bizonyítani kell, hogy a boldoggá avatandó valóban példamutató életet élt, hősieen gyakorolta a keresztény erényeket, vagy a hitéért ölték meg, vagyis vértanúhalált halt, illetve, hogy a tisztelete elterjedt és megalapozott, Istennél való közbenjárását pedig csodák is bizonyítják. Az eljárások melyik fajtájába tartozik a boldoggáavatási eljárás? Peres eljárásnak tekinthető-e, vagy sem? Amennyiben az eljárás peres eljárásnak tekinthető, mennyiben az, vagyis mennyiben viseli magán a peres eljárás jegyeit? Ezekre a kérdésekre keresi a választ ez a disszertáció.

Disszertációm a következő főbb témákkal foglalkozik:

- I. A peres eljárás fogalma és fajtái.
- II. A boldoggáavatási eljárás történeti fejlődése.
- III. Az erények, vértanúk és a csodák vizsgálata.

¹⁹ F. VERAJA, *Le cause di canonizzazione Dei santi*, Città del Vaticano 1992, 90-91.

²⁰ J. L. GUTIÉRREZ, *I miracoli nell'apparato probatorio delle cause di canonizzazione*, in *Ius Ecclesiae* 10 (1998) 493.; C. F. DE MATTA, *Novissimus de Sanctorum canonizatione tractatus*, Roma 1678, Pars IV, cap. 1, 1-2.

²¹ G. MARTINELLI, *Procedure di canonizzazione in inchiesta diocesana*, in *Quaderni di Diritto Ecclesiale* 16 (2003) 28.; GIOVANNI PAOLO II, *Lettera Apostolica Novo Millennio ineunte*, 6 gennaio 2001. 10-XI-1994, n. 37, in *AAS* 87 (1995) 5-41.; J. L. GUTIÉRREZ, *La proclamazione della santità nella chiesa*, in *Ius Ecclesiae* 12 (2000) 497.; J. L. GUTIÉRREZ, *La proclamazione della santità nella Chiesa*, in *Ius Ecclesiae* 12 (2000) 496.; GIOVANNI PAOLO II, *Alloc. Del 15 febbraio 1992*, in *Insegnamenti XIV/1* (1992) 304-305.; IDEM, *Alloc. del 13-VI-1994 ai Cardinali nel Consistoro straordinario*, n. 10: in *Insegnamenti 17/1* (1994) 1186. Sulle cause attualmente iniziate nelle diocesi o in studio presso la Sede Apostolica, si veda CONGREGAZIONE DELLE CAUSE DEI SANTI, *Index ac status causarum*, Città del Vaticano 1999.; J. L. GUTIÉRREZ, *La proclamazione della santità nella chiesa*, in *Ius Ecclesiae* 12 (2000) 497.

²² F. DELL'ORO, *Beatificazione e canonizzazione. Excursus storico-liturgico*, Roma 1997, 9-10.; M. RIGHIETTI, *Manuale di storia liturgica, vol II*, Milano 1969, 409-411.; P. JONNEL, *Il culto dei santi*, in A.-G. MARTIMORT, *La Chiesa in preghiera. Introduzione alla liturgia*, Roma 1966, 859-865.; IDEM, *Culto dei santi*, in D. SARTORE- A. M. TRIACCA, *Nuovo dizionario di liturgia*, Ediz. Paoline 1984, 1344-1345.; H. LECLERQ, *Saint*, in *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie, t. XV/2*, Paris 1953, 373-462.; IDEM, *Vindictio Martyrum*, in *IBID*, Paris 1953, 3119-3120.

²³ H. MISZTAL, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura* (Sussidi per lo studio delle cause dei santi 8), Città del Vaticano 2005, 233.; P. MOLINARI, *Il problema dell'agiografia*, in *La Civiltà cattolica* 113 (1962), n. 3., 15-26; 221-231.

- IV. Az eljárás konkrét menete és szereplői.
- V. Az erények, csoda, vértanúság fogalmai és bizonyításuk.
- VI. Egy boldoggáavatási és egy másik eljárás összehasonlítása: hasonlóságok és különbségek.
- VII. Összegzés, konklúzió.

III. Celesztin (1191-1198) pápa evidensnek tartotta, hogy a boldoggáavatási eljárás két karakterrel rendelkezik:

- isteni jog, emberi jellemzőkkel: a csodákat az Isten adja, de az emberek által felállított szabályok szerint kell azokat kivizsgálni, melyekhez a Szentlélek ad segítséget,
- a végső döntség a pápáé, de ő is a püspökök testületének tagja, ezért döntése nem individuális, hanem a testület, végső soron az Egyház döntése.²⁴

Ma is kérdés a kánonjogászok között, hogy az eljárás természetét definiálják. Megoszlanak a vélemények, hogy az eljárások melyik természetét viselik magukon a boldoggáavatások: adminisztratív, analógiás, vagy a peres eljárásé-e.²⁵ A vitából annyi konklúziót levonhatunk, hogy a boldoggá- és szenttéavatás integrálódott az eljárások közé.²⁶ A boldoggá- és szenttéavatási eljárás az eljárásjogon belül az adminisztratív eljárások jegyeit viseli magán, mely eljárás kizárólag a pápának van fenntarva.²⁷ Ez a vélemény tekinthető a legkiegyensúlyozottabbnak a szerzők véleményei közül. A boldoggá- és szenttéavatási eljárást sokáig nem is tárgyalták az eljárásjogi kézikönyvek. Hosszú ideig tartotta magát az a nézet, mely szerint ez az eljárás semmiképpen sem tekinthető pernek, mert nincs szó törvény végrehajtásáról, illetve alanyi jogok védelméről. Ezért maradt ki az eljárásjogi szakirodalomból a boldoggá- és szenttéavatási eljárás, hiszen azokban a klasszikus pereken keresztül mutatták be az eljárásjogot. A fenti álláspont tarthatatlanságát támasztják alá a következő tények. A boldoggáavatási eljárásban megjelennek a per elemei a következő jellemzőkben:

- vannak, akik a felperes és alperes szerepét betöltik, vagyis a per szereplőit megjelenítik,

²⁴ CELESTINO III, *Const. Benedictus Deus*, 4 maggio 1191; J. FONTANINI, *Codex Constitutionum...* (nt 21) 28.; J. L. GUTIÉRREZ, *La proclamazione della santità nella chiesa*, in *Ius Ecclesiae* 12 (2000) 511.

²⁵ R. RODRIGO O. A. R., *Manuale delle cause di beatificazione e canonizzazione*, Roma 2004, 28.; *Commentarium Codicis Iuris Canonici, De Processibus, Pars I.*, Roma 1920, n. 5.; *Pars II*, Roma 1932, n. 1.; J. D. BLAHER, *The Ordinary Processes in Causes of Beatification and Canonization*, Washington 1949, 5.; *Le Rôle du Postulateur dans les Procès ordinaires de béatification*, Roma 1954, 11.

²⁶ R. RODRIGO O. A. R., *Manuale delle cause di beatificazione e canonizzazione*, Roma 2004, 31.

²⁷ IBID, 28.; J. L. GUTIÉRREZ, *Elementos procesales de una causa de canonización*, *Las causas de Canonización hoy*, Barcelona 2003, 15-21.

- a vita bíróság előtt zajlik,
- a kontradiktórikus elv, az érdekek ütközése megjelenik,
- az eljárásra a rendes peres eljárás szabályai vonatkoznak,
- az igazságosság biztosítása miatt a per több fórumon – bírósági fokon – zajlik,
- az egyházmegyei és a római szakaszban is lehetőség van a kifogások beterjesztésére,
- a bizonyítás kötelezettsége és módja a rendes peres eljáráshoz hasonló.

Az eljárás adminisztratív jellegét a következő tények támasztják alá:

- a kontradiktórikus elv nem klasszikusan jelenik meg, mint a rendes peres eljárásban, nincs magánérdekek ütközése: alperes az egyházi közérdeket védi,
- a perjogi forma azért szerepel, hogy a szembenálló felek vitája révén a szentek érdemeire vonatkozólag az igazság jobban kiderüljön, vagyis a per csak formulárisan jelenik meg az eljárás során,
- a felperes nem járhat el személyesen a perben, kötelező a képviselő alkalmazása,
- a törvényes egyházi hatóságtól kimondott ítélet aligha utánozza még a kinyilvánító ítéletet is,
- a végső ítélet ellen nem lehet fellebbezni.

Amikor a szenttéavatás természetéről beszélünk, általában kánoni eljárást mondunk, bár ez az eljárás specifikusnak mondható. Annak ellenére használjuk az eljárás szót, hogy a szenttéavatás sajátos metodológiával rendelkezik.²⁸ Nem nehéz megállapítani, hogy a szenttéavatás egy speciális eljárás. Az anyaga és természete miatt is speciális ez az eljárás (például, mint a házasság érvénytelenségének kimondása, vagy a büntetőeljárások), hasonló az adminisztratív eljárások természetéhez (például a *super ratum non consummatum* eljáráshoz), végül az adminisztratív büntetőeljárásokhoz, amelyek a vallás védelmében vannak.²⁹ Amint látható, a szenttéavatási ügy egy formális jogi eljárás saját külön természettel, mely adminisztratív jellegű neki. Bár a szenttéavatási eljárás valódi jogi eljárásnak tekinthető, hiszen ezen eljárás jegyeit viseli magán leginkább, a szentek ügyei nem jogként léteznek, mást képviselnek mint egy jogi út, így a boldoggá- és szenttéavatás nehezen integrálható a jogba. Ez azért is kijelenthető, mert Isten Szolgáinak halálára nem terjed ki a

²⁸ J. L. GUTIÉRREZ, *Rassegna bibliografica circa la normativa attuale per le Cause di Canonizzazione*, in *Apollinaris* 69 (1996) 197.

²⁹ R. RODRIGO O. A. R., *La figura del postulatore nelle cause dei santi secondo la nuova legislazione. Diritti e doveri*, in *Monitor Ecclesiasticus* 111 (1986) 211.

jog, illetve a boldoggá- és szenttéavatás a római pápa adminisztratív döntésétől függ, így ez egy jogi aktusnak tekinthető.³⁰

A szenttéavatást hagyományosan az eljárások közé sorolják: a Promotor felel a Posztulátornak, tények és dokumentumok alapján kell kialakítani a Kongregáció bíborosai és püspökei számára a hit bizonyosságát a jelölt életszentségéről.³¹

Megállapíthatjuk tehát, hogy a boldoggáavatás egy jogi úton történő aktus. Más vélemények szerint a szenttéavatás igazság és jog, hiszen az eljárás során az igazságnak kell kiderülnie, amelyet meghatároz Isten Szolgájának élete: a keresztény erények hősiek gyakorlásának, a szentség hírének vizsgálata, amely sajátos karaktert ad az eljárásnak.³² Az eljárásnak egyfajta „*sui generis*” léte van az eljárások között, mert a Szentlélek különleges kiadásától függ. Ahogyan a római pápák mondták: „*potius divinum quam humanum*”.³³

J. Noval véleménye szerint az eljárás „*ultra-iudiciales*”, vagy „*iudiciales alterius naturale*”.³⁴ D. J. Blaher „*iudiciales-administrativi*” – nek nevezi a boldoggáavatási eljárást.³⁵

³⁰ R. RODRIGO O. A. R., *La figura del postulatore nelle cause dei santi secondo la nuova legislazione. Diritti e doveri*, in *Monitor Ecclesiasticus* 111 (1986) 211.; J. NOVAL, *Commentarium Codicis Iuris Canonici, Liber IV., De Processibus*, Roma 1932, 188.

³¹ J. L. GUTIÉRREZ, *Rassegna bibliografica circa la normativa attuale per le Cause di Canonizzazione*, in *Apollinaris* 69 (1996) 200.; IDEM, *Le prove sussidiarie nelle cause di canonizzazione (opinioni di Prospero Lambertini e innovazioni di Benedetto XIV)*, in *Ius Ecclesiae* 5 (1993) 553-555.; F. VERAJA, *Commento alla nuova legislazione per le Cause dei Santi. Sussidi per lo studio delle Cause dei Santi*, ROMA 1983, 5-15.; P. PALAZZINI, *Un discorso inedito di Pio XII: vaticinava la nuova legislazione per le Cause dei Santi*, in „*Pius XII. In memoriam*”, Roma 1984, 87-113.; IDEM, *La perfettibilità della prassi processuale di benedetto XIV nel giudizio di Pio XII, nella pubblicazione a cura della Congregazione per le Cause dei Santi „Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588-1988)”*, Città del Vaticano 1988, 61-87.; P. GUMPEL, *Il Collegio dei Relatori in seno alla Congregazione per le Cause dei Santi. Alcuni commenti e osservazioni personali di un Relatore, nella pubblicazione a cura della Congregazione per le Cause dei Santi „Miscellanea in occasione del IV Centenario della Congregazione per le Cause dei Santi (1588-1988)”*, Città del Vaticano 1988, 299-337.; L. PORSI, *Cause di canonizzazione e procedura nella Cost. Ap. „Divinus perfectionis Magister”: considerazioni e valutazioni*, in *Monitor Ecclesiasticus* 110 (1985) 365-400.; IDEM, *Natura delle „cause dei Santi”. Indagini storico-scientifiche o vere cause e quali?*, in *Sacramenti, Liturgia, Cause dei Santi. „Studi in onore del Cardinale Giuseppe Casoria”*, Napoli 1992, 651-673.; R. RODRIGO O. A. R., *La figura de los abogados y de los relatores de las causas de los Santos según la nueva legislación*, in *Sacramenti, Liturgia, Cause dei Santi. „Studi in onore del Cardinale Giuseppe Casoria”*, Napoli 1992, 675-703.; J. HAYA, *Naturaleza jurídica de las causas de canonización, Tesi di laurea presso la Facoltà di diritto Canonico dell’Ateneo Romano della Santa Croce discussa il 26 maggio 1994 (in corso di stampa)*; F. VERAJA, *Le canonizzazione equipollente e la questione dei miracoli nelle cause di canonizzazione*, in *Apollinaris* 48 (1975) 222-245; 475-500; 49 (1976) 182-200.; IDEM, *La Beatificazione. Storia, problemi, prospettive. Sussidi per lo studio delle Cause dei santi, II*, Roma 1983, 206.

³² R. RODRIGO O. A. R., *La figura del postulatore nelle cause dei santi secondo la nuova legislazione, Diritti e doveri*, in *Monitor Ecclesiasticus* 111 (1986) 211.

³³ IBID, 212.; *Innocenzo III nella bolla di canonizzazione di Wulstano Vescovo, Giusto Fontanini, Codex Constitutionum quas Romani Pontifices ediderunt in Sollemni Canonizatione Sanctorum*, Roma 1729, XXX, 40.

³⁴ IBID; J. NOVAL, *De Processibus, Pars I*, Roma 1920, n. 5.; *Pars 2*, Roma 1932, n. 1.

³⁵ R. RODRIGO O. A. R., *La figura del postulatore nelle cause dei santi secondo la nuova legislazione. Diritti e doveri*, in *Monitor Ecclesiasticus* 111 (1986) 211.; J. D. BLAHER, *The Ordinary Processes in Causes of Beatification and Canonization*, Washington 1949, 5.

Roberti nem talált nevet az eljárásra, így jobb híján „*toto coelo*” névvel illet minden régi eljárást, hozzátéve, hogy a kontradiktórikus forma megléte a peres eljáráshoz teszi hasonlóvá a boldoggáavatást.³⁶

Az eljárásjog szakértői szerint a szenttéavatási eljárás anyaga különbözik a peres eljárásétól. Ezen megállapítás alapján világosan látszik, hogy a szenttéavatás nem viseli magán a peres eljárás természetét (például a büntető eljárásét), a végső konklúzió szerint köztes eljárásnak tekinthető.³⁷

A szenttéavatás egy különleges – magán, intim – adminisztratív eljárás, ahol a jelöltek méltóságát vizsgálják a boldoggá-, illetve a szenttéavatásra, sőt a XIII. századtól kezdve a csodákat is, vagyis ez valódi jogi eljárás. Ahogyan Hostiensis meghatározza: a szenttéavatási eljárás formáját meg kell különböztetni a többi egyházi eljárás formájától, mert ennek az eljárásnak az anyaga is egészen más.³⁸

Az új törvényhozás a formális eljárások közé sorolja a boldoggáavatási eljárást, mint olyan eljárást, amely adminisztratív természetű, mely magába foglalja a formalitás jegyeit, de valódi jogi eljárás. Így az 1917-es Kódex az általános eljárások közé sorolja a IV. könyvben.³⁹ A boldoggáavatási eljárás informatív, valódi jogi eljárásnak tekinthető.⁴⁰

A Normák (Normae 1983. február 7.) beszél még az inkvizícióhoz való hasonlóságról a vizsgálat hasonlósága miatt, illetve hivatali eljárásról.⁴¹

Az eljárás a kormányzati hatalomra vezethető vissza és maga a szenttéavatás egy komplex aktus: adminisztratív eljárás peres jellemzőkkel. A szentek tiszteletének az egyetemes egyházra való kiterjesztése törvényhozó aktus, egyéb vonatkozásban a szenttéavatás a tanítóhivatal hatáskörébe tartozik. Különbség van a pápai aktus és az ennek előkészítésére irányuló eljárás között. A pápai aktus törvényhozó jellegű, az előkészítő eljárás bírósági eljárás.⁴²

³⁶ R. RODRIGO O. A. R., *La figura del postulatore nelle cause dei santi secondo la nuova legislazione. Diritti e doveri*, in *Monitor Ecclesiasticus* 111 (1986) 212.; F. ROBERTI, *De Processibus*, I, ed. 4., Città del Vaticano 1956, 31.

³⁷ J. L. GUTIÉRREZ, *Rassegna bibliografica circa la normativa attuale per le Cause di Caninizzazione*, in *Apollinaris* 69 (1996) 200.

³⁸ IBID, 212.; HOSTIENSIS CARD. HENRICUS DE SEGUSIO, *In quinque Decretalium Libros Commentaria*, Venetiis 1581, ad. C. 52, X, de testibus et attestacionibus, II, 20.

³⁹ IBID, 213.

⁴⁰ IBID, 214.; *Motu Proprio Sanctitas Clarior del 19. III. 1969*, in *AAS* 6 (1969) 149-153.

⁴¹ IBID, 214.; S. C. DELLE CAUSE DEI SANTI, *Normae servandae in inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis Sanctorum*, 7 febbraio 1983, in *AAS* 75 (1983) 396-403.

⁴² K. HÁRSFAI, *Egyházi eljárásjog*, Budapest 2006, 325.

A provokatív felvetések szerint ma egy status quo van a szenttéavatási eljárásokban.⁴³ A szenttéavatás jelenlegi formája azt mutatja meg, hogy a római pápa kizárólagos joga boldogokat szentté avatni Isten népe számára, ha már nyilvános tiszteletben részesültek.⁴⁴

Végső soron megállapíthatjuk, hogy ezen komplex eljárás nem tagozódik bele egyértelműen egyik eljárás típusba sem. Az eljárás komplexitása, illetve a tény, hogy több eljárás jegyeit viseli magán adja az alapot a jelen kor vitáinak. A valósághoz azonban az a vélemény áll legközelebb, amely szerint a boldoggáavatási eljárás adminisztratív eljárás peres jellemzőkkel. Mivel a tanító hivatal tevékenysége is megjelenik benne – hiszen a szentek tisztelete mindig is szervesen hozzátartozott az Egyház tanításához – illetve a per főszereplője, vagyis akiről szól az egész per, már nem is él, nem jelenhetnek meg a perben megszokott szembenálló érdekek és ellentmondások a maguk klasszikus formájában.

⁴³ F. VERAJA, *Alcune proposte per il rinnovamento delle cause dei santi*, in *Monitor Ecclesiasticus* 105 (1980) 305.; M. D'ALFONSO, *Alcuni aspetti giuridici nei processi delle cause dei santi*, in *Monitor Ecclesiasticus* 54 (1979) 497.

⁴⁴ J. L. GUTIÉRREZ, *Rassegna bibliografica circa la normativa attuale per le Cause di Canonizzazione*, in *Apollinaris* 69 (1996) 198.; D'OSTILIO, *Il culto dei Santi, Venerabili, Servi di Dio. Ciò che é dovuto permesso, vietato, auspicabile*, in *Monitor Ecclesiasticus* 17 (1992) 63-90.